

1. Konec chudoby

1 KONEC CHUDOBY

ZAŘAZENÍ DO RVP:

- Dítě a jeho tělo: vliv chudoby na zdraví a bezpečí, rozvoj hrubé motoriky a prostorové orientace, rozvoj jemné motoriky
- Dítě a jeho psychika: rozvoj tvořivosti, rozvoj mravního vnímání
- Dítě a společnost: rozvoj společenských hodnot, rozvoj aktivního přístupu ke světu a k životu

ZNALOSTI:

- děti znají pojem chudoba a jeho význam
- uvědomují si různé podoby chudoby a skutečnost, že být chudý nemusí znamenat vždy to samé
- přemýšlí nad důsledky chudoby pro člověka a jeho život
- znají koncepty domova, bezpečí a spokojenosti a přemýšlí nad jejich významem pro život

POSTOJE:

- děti se učí empatii k ostatním
- uvědomují si význam pomoci a spolupráce
- respektují odlišnost
- uvědomují si, co vše máme společného jako živé bytosti

POMŮCKY: velké obruče, míčky, velký papír, příloha č. 1 (vybavení domácnosti) / leták obchodu s nábytkem

Cíl OSN:

Vymýtít chudobu ve všech jejích formách všude na světě.

Chudoba je jedním z největších globálních problémů dnešního světa. Cílem OSN je tedy odstranění extrémní chudoby všude na světě do roku 2030 a zároveň vytvoření systémů ochrany pro lidi žijící v chudobě. Důležité je také zajistit, aby všichni lidé včetně chudých a ohrožených občanů měli stejná práva v přístupu k ekonomickým zdrojům a základním službám. Stejně tak je třeba ochránit chudé lidi před vlivem přírodních katastrof a zajistit dostatek prostředků pro účinnou rozvojovou spolupráci.

Kdo je vlastně chudý? Rozlišujeme mezi absolutní a relativní chudobou. Absolutní chudoba označuje nedostatečné naplnění základních lidských potřeb a jedním z jejích ukazatelů je příjem. Podle Světové banky je hranice chudoby definována jako příjem nižší než 1,9 USD na den (tedy zhruba 46 Kč). Peněžní srovnání ale není tak docela přesné, proto vedle absolutní chudoby rozeznáváme chudobu relativní. Ta se odvíjí od situace v každé zemi a ukazuje na nerovnosti mezi lidmi. Jednoduše řečeno – být chudý neznamená vždy to samé. Chudoba má mnoho rozměrů, mezi ty hlavní patří přístup ke vzdělání, dostupnost zdravotní péče, infrastruktura, bezpečnost, přístup ke službám (jako je například kanalizace, svaz odpadu, elek-

třina, pitná voda, veřejná doprava nebo fungující policie) a sociální vyloučení.

Chudoba provází lidskou společnost od počátků dějin. Pojetí chudoby se odvíjí od životní úrovně každé společnosti a s rozvojem společnosti prochází změnou. Stále více se zvětšují nerovnosti – bohatí se stávají bohatšími a pomyslné nůžky se dále rozevírají – 1 % nejbohatších lidí vlastní 45 % světového bohatství. Otázka chudoby byla výrazným problémem vždy, jen o ní v současnosti slyšíme více a ze všech koutů světa díky médiím. Díky tomu je tato problematika často diskutovaným tématem. Co si lze však představit pod pojmem chudoba? Jedná se o občana Česka, který pobírá sociální dávky? Nebo o člověka, který trpí každý den hladem?

Plné znění SDG 1 naleznete [zde](#).

VÍCE INFORMACÍ
O CÍLECH
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE NALEZNETE
[ZDE](#).

VIDEO: CÍL 1:
KONEC CHUDOBY

KOMIKS:
„PŘÍBĚH JEDNOHO KOLA“

TRVÁNÍ:
45—60 MIN

Motivační pohádka

Byl jeden les a vprostřed lesa strom. A v tom stromě díra a v díře sova Jířa. Ta má plno kamarádů, pro každého moudrou radu.

Sova Jířa se zrovna probudila a protahovala si nohy a křídla na ztichlé lesní cestě. Byl krásný letní večer a sluníčko se zvolna klonilo k západu. Jířa na něj okouzleně koukala, když za sebou zaslechla rozčilený hlas.

„To se vám to mašuruje, když sebou nemusíte tahat na zádech dům.“

Ohlédla se a spatřila rozmrzelého hlemýždě, který se s námahou sunul po cestě.

„Dobrý večer, pane hlemýždi. Co vás nemá, vždyť já bych musela nosit na zádech celý strom, mám hnízdo v jeho dutině,“ smála se na odlehčenou.

„Jen se smějte. Víte, co všechno já sebou pořád musím tahat? Celý majetek mám věčně na zádech. Bolí mě z toho celé tělo...“ durdil se hlemýžď.

Zastavil se vedle sovy Jíři a rovnal si bolavá záda. Vtom vykoul z trávy druhý hlemýžď a pomalu se přibližoval. Jířa si hned všimla, že má chudák ulitu celou rozbitou. Zastavil se a smutně si prohlížel pevnou ulitu prvního hlemýždě.

„Milý pane,“ povídá druhý hlemýžď, „co já bych dal za vaši krásnou ulitu. Když lidé káceli stromy, padla na mě větev, a mám svůj domek nad smrti zničený. Touhle dírou mi z domečku leccos vypadne a tou druhou mi zase do domku prší a fouká. Nevíte, co máte za poklad.“

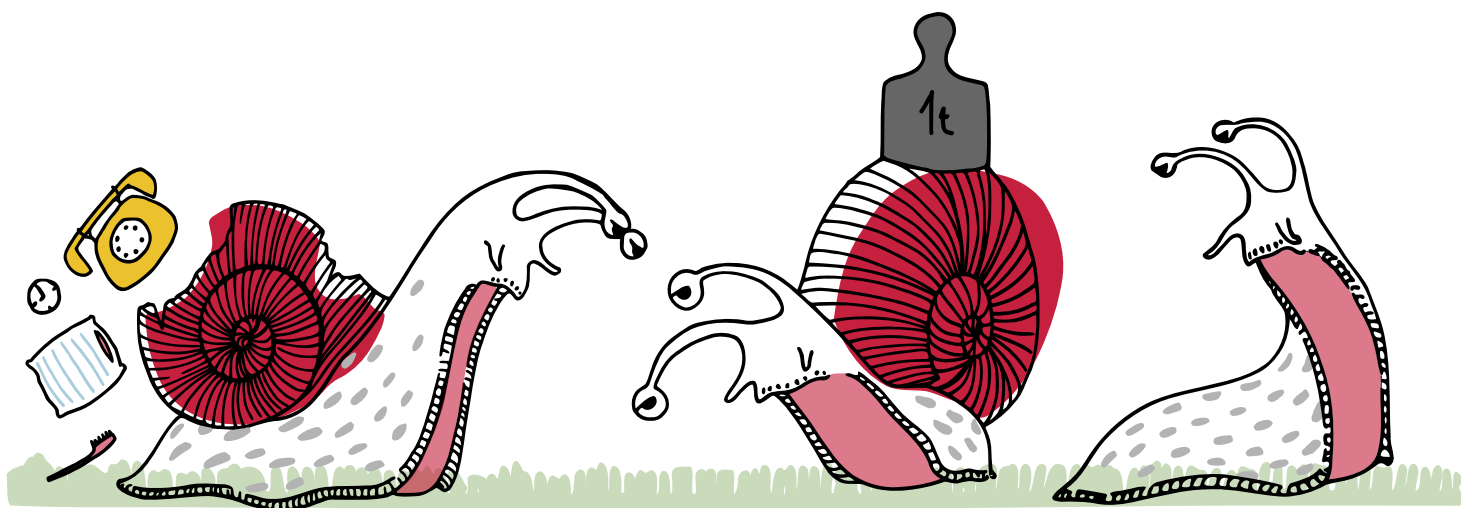
Najednou se odněkud ozval třetí hlas. Byl to slimák. Vykoul zpod kloboučku houby, která rostla vedle cesty. Prohlédl si pořádně oba hlemýždě a jejich ulity – jednu krásnou a pevnou, druhou trochu děravou, a povídá:

„Pánové, buďte rádi, že nějaký domeček vůbec máte. Já jsem se vylíhl bez domečku a vůbec netušíte, jak zle se žije bez něj. Jak moc bych si jeden přál! Nemám se kam schovat před deštěm nebo horkým sluncem, každý pták mě může sezobnout, a ani tu zlámanou grešli bych si neměl kam uložit.“

Oba hlemýždi se na sebe podívali. Jejich problémy jim najednou připadaly menší.

Slimák se na ně ale usmál a pokračoval: „Ale nebuďte z toho smutní, kamarádi. S rodinou chodíme na houby a na jahody, hospodaříme a vždycky nějak vystačíme i s tím málem, co máme. Hlavně že se máme rádi.“

Sova Jířa, oba hlemýždi a rodina slimáků se dali do řeči a společně povečeřeli. Celý večer si povídali a zjistili, že mají mnoho společného. Také se každý naučil něco nového – hlemýždi byli rádi za své domečky a slimák za nové kamarády. Dali hlavy dohromady a Jířa si vzpomněla na neobydlenou dutinku u kořenů jejího stromu. Akorát pro rodinu slimáků. To bylo radosti! Teď se měli slimák a jeho rodina kam schovat a nemuseli se už bát počasí ani divé zvěře. A všichni si uvědomili, že ten, kdo má přebytek, může snadno pomoci jinému, který trpí nedostatkem.

Diskuse

Popovídejte si s dětmi o pohádce a společně se pokuste identifikovat důležité body a témata. O čem byla pohádka? Jaké problémy řešili hlemýždi a slimák? Podařilo se jim situaci napravit? Jak?

Mohou se i lidé potýkat s podobnými problémy? K zamyšlení můžete využít následující otázky:

- Co člověk potřebuje ke štěstí?
- Co nám poskytuje domov?
- Co by nám hrozilo, kdybychom ho neměli?
- Proč někteří lidé nemají domov?
- Měli bychom si vzájemně pomáhat?

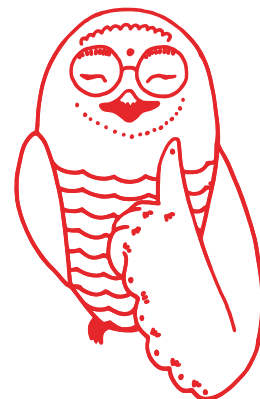
Bezpečí, hygiena, čas s rodinou, odpočinek.
Napadení, okradení, rozmarný počasí.

PRO CHYTRÉ HLAVY: Všude na světě jsou lidé bohatí a lidé chudí. Jak si představíme bohatého člověka? Nejspíš žije ve velkém domě, má spoustu drahých věcí a na stole samé dobré jídlo. Být chudý ale nemusí vždy znamenat to samé. Chudý člověk v jedné zemi si například nemůže dovolit koupit nové oblečení, zatímco chudý člověk v jiné zemi nemá peníze ani na jídlo. Nejvíce chudých lidí je v Africe a Asii. Víte, kde leží na mapě? Jak si představíte chudého člověka? Jak vypadá? Co jí? Kde bydlí? Je šťastný? Znáte někoho chudého?

ŘÍKANKA

*Když se řekne domov, co tě napadá?
Měkká postel, koupelna a krásná zahrada?
V kuchyni už pěkně voní maminčiny koláče,
v zámku klíče píseň hrají, táta chvátá do práce.
Ozdobený pokojíček, který máš tak rád,
cítíš se v něm bezpečně a můžeš si jen hrát.
Domov, to je hodnota, co vyčíslit se nedá.
Na světě je hodně lidí, co ho marně hledá.*

Blok her

1. NA DOMEČKY

POMŮCKY: několik velkých obručí

Stejně jako slimákovi v pohádce i některým lidem na světě chybí domov nebo ho mají rozbitý. Zkusíme si teď zahrát hru, kde se o domečky podělíme a pomůžeme si. Hra rozvíjí cit pro pomoc a sdílení.

ÚKOL: Rozmístěte obruče na zem a nechte děti běhat volně v prostoru. Na určený signál se děti vždy schovají do domečku (obruče). Postupně obruče ubírejte. Úkolem dětí bude spolupracovat a vejít se do obručí.

2. NAJÍME SE VŠICHNI?

POMŮCKY: dvě velké obruče a větší množství malých míčků

Chudoba a hlad spolu velmi souvisí. Na světě je jídla dost, i přesto ale mají někteří lidé jídla málo a jiní naopak mnohem více než dokážou spotřebovat. To znamená, že někdo má hlad, zatímco jiný jídlo například vyhazuje a plýtvá s ním. V následující aktivitě se pokusíme tuto situaci simulovat a navzájem si pomoci. V naší hře budou míčky symbolizovat jídlo.

ÚKOL: Stručně dětem vysvětlíte problém a rozdělíte je do dvou stejně velkých skupin. Dětem rozdejte po jednom míčku – kdo má míček, má co jíst. Každé skupině potom přidělte obruč na jedné straně třídy. Do příslušné obruče děti vloží svůj míček – v obruči bude tedy stejné množství míčků jako dětí ve družstvu (každý má co jíst). Po startu se budou děti snažit odnést míčky soupeře do vlastní obruče. Každou cestu smí dítě vzít pouze jeden míček a počítají se míčky jen uvnitř obruče, nikoliv okolo. Můžete časovat písni. Na závěr míčky spočítáme a porovnáme, kdo má víc jídla. Jak bychom vyřešili, aby bylo jídlo pro všechny?

TIP PRO UČITELE: Pokud vám zbyde čas, můžete si s dětmi popovídat o plýtvání jídlem u nich doma. Vyhazují někdy doma potraviny? Proč? A jak často?

3. POMŮŽEME ŠNEČKOVI?

POMŮCKY: velký papír s nákresem šneka, příloha č. 1 (vybavení domácnosti) / leták obchodu s nábytkem

Kvůli rozbité ulitě šnek přišel o všechno ve svém domečku – věci se mu z ní vysypaly a poztrácel je. Pomůžeme mu je najít a dát znovu dohromady? Zároveň si tak procvičíme, co všechno do domácnosti patří. Předměty v domácnosti vystřihněte před hodinou (příloha č. 1). Využít můžete i leták obchodu s nábytkem.

ÚKOL: Namalujte na velký papír smutného šneka s děravou ulitou. Úkolem dětí bude přijít na základní věci z domácnosti a šnekovi je do domečku vrátit. Vždy, když děti nějaký předmět uhodnou, nalepte jej šnekovi na ulitu. Tam, kde je díra, můžete například nalepit okno.

TIP PRO UČITELE: Můžete pracovat i se slimákem, který nemá žádný domeček. Jemu můžeme vymyslet domek úplně nový.

4. REFLEXE

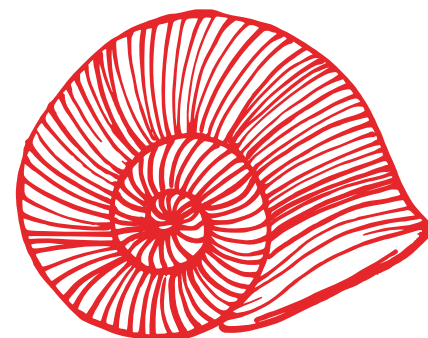
Společně se zamyslete nad tím, co jste se v uplynulé hodině naučili. Stejně jako hlemýždi a slimák v pohádce i mezi lidmi má někdo víc a někdo míň. Tedy někdo je bohatý a někdo chudý, někdo má hezčí domeček a někomu do něj prší a fouká. Všichni jsme ale lidé a měli bychom si pomáhat.

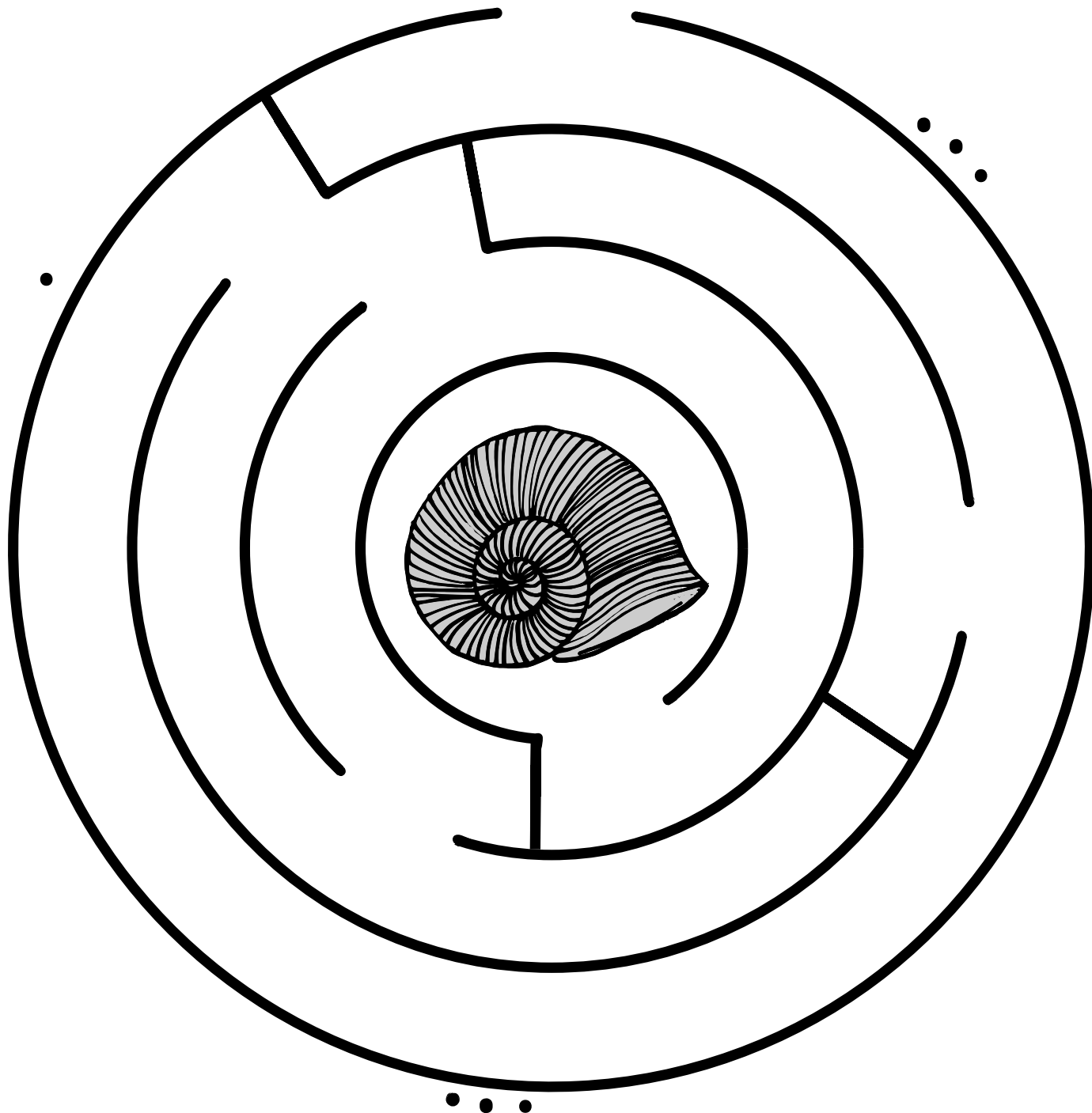
Pomocí otázek a diskuse se společně zamyslete a zrekapitulujte obsah lekce. Co si děti z aktivit odnesly? Co podle nich znamená být bohatý a chudý? Proč bychom si měli navzájem pomáhat? Jak souvisí chudoba s jídlem? Jak souvisí chudoba s bydlením? Proč je důležité mít domov?

5. PRACOVNÍ LIST

Pomůžeme najít šnekovi z pohádky cestu k vysněnému domečku?

ÚKOL: Nejdříve si cestu za domečkem vyzkoušíme prstem a až najdeme tu správnou, obtáhneme ji pastelkou. Obrázek můžete vybarvit a dokreslit.

Doplňkové činnosti

1. NA CO POTŘEBUJEME PENÍŽE?

Peníze potřebujeme na spoustu věcí. Zkuste se s dětmi zamyslet, co všechno musí např. maminka s tatínkem kupovat za peníze. Jak to je, když někdo peníze nemá? Co všechno si nemůže pořídit?

2. VYCHÁZKA: POZOROVÁNÍ ZANEDBANÝCH A OPRAVENÝCH DOMŮ

Téma chudoby můžeme uvést na reálném příkladu při vycházce. Pozorujte s dětmi domy v okolí a zkuste se u toho zamyslet, proč jsou některé domy opravené a jiné ne. Můžete se zkusit zamyslet i nad jinými projevy chudoby, které můžeme pozorovat navenek. Jsou ale všechny projevy chudoby viditelné na první pohled? Co když třeba někdo nemá peníze na kvalitní jídlo? Nebo na nové oblečení?

3. VYCHÁZKA: STAVBA DOMEČKŮ Z PŘÍRODNIN

Na procházce si postavte domeček z přírodních materiálů. Můžete postavit třeba i ulitu pro šneka z pohádky.

4. POHÁDKA „BOHÁČ A CHUDÁK“

Přečtěte dětem pohádku „Boháč a chudák“ a společně se zamyslete, jaké společné znaky má pohádka s příběhem o šnečích a slimákovi. Využít můžete i další literární díla s tematikou bohatství/chudoby. Text pohádky naleznete [zde](#).

Užitečné odkazy

Lekce o dětské práci: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/10849/globalni-rozvojove-vzdelavani-detska-prace.html/>

Lekce o rozvojových zemích: <https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/10955/GLOBALNI-ROZVOJOVE-VZDELAVANI---ROZVOJOVE-ZEME.html/>

Lekce zaměřená na migraci a menšiny: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/P/9429/globalni-vzdelavani-migrace-a-men-siny.html/>

Portál o nerovnostech: <https://www.gapminder.org/dollar-street/>

Projekt byl podpořen z prostředků České rozvojové agentury a Ministerstva zahraničních věcí v Programu zahraniční rozvojové spolupráce ČR.

